

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre . . . . . 8 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petítór térfogata . . . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket pének delig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Régi, békés időkben

hosszu évtizedeken keresztül kóválygott a túlfutott Európa felett a galambbőrbe öltözött keselyű.

Lágy és fehér volt a tolla és békés, szelid turbékolás volt a hangja, de tudta mindenki akkor, hogy mi rejtőzik a makulátlan tollazat alatt és hallotta mindenki, hogy a turbékolás hamisan hangzik.

És azt is tudta mindenki akkor, hogy ma vagy holnap, de eljön az idő, amikor véget ér ez a czéltalan és kényszeredett inkognitó, a barátságos köntös alól élesen merednek majd elő a szörnnyű karmok és az éhes ragadozó megszólal a maga őszinte, vijjogó hangján.

Már harmadik éve, hogy ez bekövetkezett.

Harmadik éve szánt véres árkokat Európa testén a háboru karma és hangos a levegő a gyűlölet féktelen vijjongásától.

Hanem mintha most az utóbbi időben, sem a karom, sem a hang nem lenne a régi többé. Az előbbi ugyan most is éles és könyörtelen, az utóbbi talán féktelenebb, mint valaha, de amint akkor, békés időkben senkit sem tévesztett meg a szelid külső, most sem tud megtéveszteni a konok vérengzés.

Az erejéből eddig nem vesztett a háboru, de az őszinteségéből igen. A jel-szavak, a melyek eddig meg nem valósultak, most már puffogók és erőtlenek, a czélok, amelyeket el nem érhettek három év alatt, most már szétágazók és zavarosak. És egyiket sem fűti többé sem a vak szenvedély, sem a kirobbant gyűlölet.

Igen, az igazi keselyű már meghalt és az igazi galamb már megszületett. De a raffinált Európa ezuttal sem akar őszinte lenni és most a galambot öltözteti keselyűbőrbe. És a szelid madár kegyetlen önmegtartózkodással végzi a ragadozó borzasztó munkáját.

Hanem ma, vagy holnap, de eljön az idő, amikor ez a czéltalan és kényszeredett inkognitó is véget ér. A jámbor teremtményről levedlik majd ez a félelmetes köntös és egy szép napon megszólal a maga őszinte, turbékoló hangján.

Es ehhez nem kellene majd évtize-

dek. Ehhez csak hónapok kellene. Mert a vérengző béke sokkal türelmetlenebb, mint a békés háboru. És sokkal könny-

nyebb égő gyűlölettel fogni az eke szarvát, mint nyugodt gyűlölettel egymásnak szegezni a fogvort.

Az ötödik hadikölcsön gömöri eredménye.

Közel 14 millió korona jegyzés történt.

Az ötödik hadikölcsön lezáródott. Történelmi időkben történt, ez a történelmi nagyságu akció, amelynek országos sikere bizonyos, gömöri sikere pedig a vármegye viszonyaihoz mérten nagyszerűnek mondható.

Számtalanszor kifejtettük azt, hogy Gömör nem volt pénzdus és heverő tőkék hirében álló vármegye s hogy a négy hadikölcsön 50 milliós eredménye egy a világháboru okozta meglepetés, mely sok és komoly reményekre jogosíthat Gömör jövődö gazdasági élete szempontjából.

Az ötödik hadikölcsön közel 64 millióval emelte azt a summát, amelyet ez a kis megye

az ország nagyszámú érdekeiben előteremtett. Ez az eredmény megerősíti hitünket s a békétől féltő és beunított gazdaságilag összeroppant nemzetnek gondoló ellenségeink előtt egy nagyszerű, hatalmas demonstrációt képez.

A végső eredmény — mikor e sorokat írjuk — még nem áll az illetékes tényezők rendelkezésére, mert több helyről még hiányzik a jegyzési eredmény és az előbbi kimutatásban is sok hely az első jegyzési eredményével szerepel.

Áttekintés és tájékozódás szempontjából hasznos kötelességet véltünk teljesíteni, mikor az előbbi kimutatást közreadjuk:

Jegyzési hely:	I. hadikölcs.	II. hadikölcs.	III. hadikölcs.	IV. hadikölcs.	V. hadikölcs.
Rimaszombati Takarékpénztár	K 600000	1100000	2600000	1400000	2125000
Gömörmegyei Nép- és Iparbank	K 540000	1072350	2817000	1754000	3020000
Gömörm. Takarékp. és Hitelbank	K 132200	238750	240000	500100	153900
Rimaszombati Közgazdasági Bank	K 126900	139150	140000	133950	118150
Általános Bank Fiókja	K — —	12000	23150	27400	14200
Rozsnyói Takarékpénztár	K 1635900	1644650	2855300	2000000	1700000
Sajóvölgyi Bank	K — —	900000	1220000	900000	451300
Gömöri Takarékpénztár	K 209400	334300	335000	450000	255000
Dobsinai Takarékpénztár	K — —	— —	— —	109200	25700
Dobsinai Polgári Takarékpénztár	K 52000	68750	— —	185250	106400
Jolsvai Takarékpénztár	K 215300	233500	617150	177750	220800
Nagyrocezi Takarékpénztár	K 210000	230650	390000	285450	80000
Nagyrocezi Népbank	K — —	60900	131150	85100	36500
Pelsőzei Közgazdasági Bank	K 53200	145950	168000	151700	70950
Tornaljai Takarékpénztár	K 625950	822850	2020000	1350000	1180850
Tornaljai Bank	K 216000	302250	1164500	416000	656350
Putnoki Takarékpénztár	K 800000	832000	2142000	2157000	1724850
Feledi Takarékpénztár	K 71450	91000	56850	134000	— —
Ajnácskői Takarékpénztár	K 29300	46250	56800	29000	— —
Nyustyai Takarékpénztár	K 187000	266000	136150	119950	148800
Garamvölgyi Takarékpénztár	K 106150	70900	439750	144150	81650
Rimaszécsi Takarékpénztár	K — —	— —	169050	86650	— —
Rimakovai Hitelszövetkezet	K 76000	141400	272950	146150	— —
Csetneki Hitelszövetkezet	K 55800	43350	— —	30000	— —
Krasznahorkaváraljai Hitelszövetkezet	K — —	10850	— —	57050	— —
Sajószentkirályi Hitelszövetkezet	K — —	11800	— —	9600	16700
Tiszolczi Hitelszövetkezet	K — —	— —	9800	16100	— —
Postatakarékpénztárak	K — —	864745	475350	476800	257900
Adóhivatalok	K — —	35250	25000	— —	300

Idegen megyebeli és főleg fővárosi pénztézeteknél jegyzett kötvények összege — mint a főispáni hivataltól értesülünk — meghaladja a 600000 koronát.

A járások és körjegyzőségek szerinti kimutatást legközelebbi számunkban fogjuk közölni.

Rimaszombat városban az ötödik hadikölcsönre, szemben a negyedik hadikölcsön 3828850 koronájával 5431250 korona a jegyzések összege.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-T. nál az első időszakban az V-ik

hadikölcsönre jegyezve lett 6% os járadék kötvény 66850 K, 5 1/2% töl. kötvény 16000 K. 1916. decz. 22-től 1917. január 8 ig jegyeztetett a 6 százalékos járadékkötvényekből 35300 K, a jegyzések végösszege 118150 K. Az újabban jegyzett 35300 k. a következőképen oszlik meg: dr. Braun Miklós Rszombat 25000, Deutsch Barna 4000, Horovitz Béla Nyustya, Braun Jenő Rimaszombat és Kovács József ispán Várgede 1000—1000, összesen 3000, Maczkó Barna Feled és dr. Molnár Gyula Rszombat 1000—1000, összesen 2000 kor., Löwy Henrik Rimaszombat 600, Horovitz Vilmos Felsőbalog 500, Molnár István Rimaszombat 200 korona.

Világháború.

A múlt héten is erőteljes lépésekkel haladtak Romániában előnyomuló seregeink, sőt annyira előtörték már, hogy a régi Oláhország teljesen a kezeikben van és Moldova földjén tettek és tesznek előnyomulást.

A múlt hét végén még Braila, Foksani és Fundeni védelmi vonalai előtt állottak Mackensen csapatai, azóta azonban két fontos megerősített hely: Braila és Foksani elesett és a Szeret alsó folyása mentén nagyrészt átszorították az oroszokat a tulsó oldalra, csak Fundeni körül állanak még az innenső oldalon is.

Együttal hírek érkeznek Galacz és a besszarábiai Reni lövetéséről s a moldvai fő összekötő vasutvonalat is fenyegetik seregeink s ez megnehezíti az oroszok szállítmányait és visszavonulását.

Részleteiben a következő módon ment végbe legújabb előnyomulásunk.

A múlt hét legvégén csapataink két oldalról benyomultak Brailába. Az egyik oldalon Dobrudza felől, ahol Macint már pár nappal előbb megvitták, a másik oldalon ugyanakkor a dunai hadsereg vonult be úgy, hogy egyszerre két oldalról is megszállották ezt a fontos dunai kikötő várost Mackensen seregei.

Braila elfoglalása után a Dobrudzsa-ban még azon a keskeny földnyelven állottak oroszok, amely Galacz felé visz. Ezt is megtisztította a dobruzsa hadsereg. Ezután Foksani és Fundeni erődítményeihez közeledtek csapataink. Foksani, amely a Putna folyócskától délre esik, csakhamar három oldalról körül volt zárva és így az oroszoknak ugyancsak igyekezniök kellett, hogy kimenekülhessenek, előbb azonban megpróbálták Foksani és Fundeni közt hatalmas ellentámadással megjavítani szorult helyzetüket. A javulás azonban csakis Obilesti falunál, egy kis ponton következett be és Foksani csakhamar elesett, ami 5—6 ezer foglyot, néhány ágyut és gépfegyvert juttatott kezünkre. Ezután Foksanitól északra a Putnán túl üztük az ellenséget, Foksani és Fundeni közt a Szereten átkergették az oroszokat, Fundeninél még innen vannak kissé a Szereten, de azon alul ismét átszorították őket a Szereten egészen Galaczig.

József főherceg esatlakozó seregei a Trotusu mellett, valamint a Susita két oldalán tért nyertek, dacára az oroszok ellentámadásainak. Hogy az oroszok folytonosan erős ellentámadásokat indítanak az Ojtozi szoros utjától keletre a Trotusu és Putna között: azon nem csodálkozhatunk, mert életérdekük nekik, hogy a moldvai fronton minél tovább visszatanjanak tartani bennünket. Ha ugyanis gyorsan visszaszorítják őket délről is, keletről is, akkor nincs nekik a Szeret mentén elegendő visszavonulási útjuk. — Újabb jelentés szerint az Ojtozi uttól keletre és északkeletre is előnyomultak csapataink és ezzel az orosz front északi részét is megingatják.

Érdekes különben, hogy most kapunk jelentést arról, hogy az oroszok elkészültek az offenzívára és hogy Bruszilov lesz a vezér. De hogy mimódon fogják végbevenni ezt az offenzívát Galactól a Szeret

mentén, azt nem könnyű elképzelni, tekintve az ottani vasutvonal fenyegetett állapotát, valamint Galac, Fundeni, esetleg Reni ostromát a Dunán keresztül. De hát ezen ne törjük a fejünket, ez az oroszok dolga, hogy miképen hajtsák végre? Lehet, hogy csak fenyegetés marad az egész.

Az északibb orosz frontokon kevesebb volt a harc, főleg az Erdős-Kárpátokban beállott erős téli idő miatt.

De a legészakibb fronton: Riga és Dünaburg táján elég heves harcok folytak mostanában. Ott a németek elvettek egy Duna szigetet az oroszoktól, ezért az oroszok ott is — más helyeken is Rigától a Nároc tóig, sőt Szmorgonig igen sok keményebb rohamot indítottak eredmény nélkül. A szigetet azonban egy hóviharos éjjelen visszafoglalták.

A maczedóniai fronton igen kevés harc volt a Struma mellett.

Az olasz fronton leginkább csak tűzharcok folynak helyenként. Állítólag azonban itt is nagyobb offenzívára készülnek az olaszok, de egyúttal félnek attól is, hogy Románia után reájuk talál kerülni a sor.

Az angol-francia front egyes helyein vannak harcok, péld. az Iser mellett, Ipernnél, a Somme front egyes helyein.

A török frontok kaukázusi és perzsiai részein kisebb harcokról érkezett jelentés.

A béke ügye nem mozdult előbbre; az ellenség visszautasítása óta megjelent a szövetséges uralkodók hadparancsa s királyunk az ő hadparancsában Istent hívja tanuságul arra, hogy az ellenség oka a további vérontásnak és pusztulásnak. Mi nem tehetünk róla, legtöbbször győzelmekkel lehet őket a békére kényszeríteni. Tehát nagy harcokra lehet kilátás a tavasz kezdetén.

A vármegyei közigazgatási bizottság ülése.

(Első ülés az új évben. — Az albizottságok megalakítása.)

Hétfőn e hó 8 án tartotta ez évben első ülését a vármegyei közigazgatási bizottság s azon Kubinyi Géza főispán elnököl.

A főispán mellett az alispán foglalt helyet, a jegyzőkönyvet Gál István várm. aljegyző írta.

Az ülésen jelen voltak a hivatalos tagokon kívül: Gömör Olivér, Marton János, dr. Radvánszky György, Szent-Iványi Árpád, Széman Endre és Szilárdy Béla bizottsági tagok.

A főispán megnyitva az ülést, boldog újévet kívánt a bizottság tagjainak s melegen üdvözölte Szilárdy Bélát, a bizottság új tagját.

Albizottságok választása.

A közigazgatási bizottság albizottságai választása következőleg ejtetett meg.

Megválasztottak:

A *jegyzelmi választmányba* rendes tagnak: Láncey Kálmán kir. pénzügyigazgató, dr. Meskó Miklós főorvos, dr. Radvánszky György, Marton János; póttagnak: Wuffka Ernő és Széman Endre.

A *felelősségi választmányba* rendes tagnak: Hevessy Bertalan, Szent-Iványi Árpád; póttagnak: dr. Gömör Olivér, Szilárdy Béla.

Főispán ur Oméltósága által rendes tagnak: kinevezetett Széman Endre, Farkas Zoltán; póttagnak: Marton János, báró Hámos Antal.

Adóügyi bizottság elnöke a főispán vagy az alispán, akadályoztatása esetén törvényszerinti helyettese a főjegyző; előadó a kir. pénzügyigazgató vagy helyettese; rendes tagok: Hevessy Bertalan, Széman Endre, Szilárdy Béla, dr. Mihalik Ábris, dr. Mihalik Dezső t. főügyész;

póttagnak: Bihary István, Farkas Zoltán, jegyzője: dr. Söldos Béla vm. II-od főjegyző.

Gazdasági bizottság elnöke a főispán, helyettese az alispán, tagjai: Farkas Zoltán, Bartha István gazd. felügyelő, Pöschl Ferencz kir. erdőtanácsos, Csaszkkóczy Károly szakértő, a kir. erdőfelügyelőség; póttagnak: dr. Gömör Olivér; jegyzője: Gál István várm. aljegyző.

Pótadó elleni felszólamlási bizottság elnöke a főispán, tagjai: Széman Endre, Hevessy Bertalan, Szilárdy Béla, báró Hámos Antal.

Az árvaszékvizsgáló bizottságba az árvaszéki elnökkel együtt Rozsnyóra és Dobsinára: Hevessy Bertalan; Jolsvára és Nagyrőczére: dr. Mihalik Ábris; Rimaszombatba: Széman Endre.

Az utadókivetés elleni felszólamlási bizottság elnöke a főispán, tagok: Láncey Kálmán kir. pénzügyigazgató, dr. Mészáros István kir. ügyész, Széman Endre, dr. Mihalik Dezső; előadó: Gál István vm. aljegyző.

Börtönvizsgáló bizottságba főispán Oméltósága által kinevezetett: Wuffka Ernő műszaki tanácsos, dr. Meskó Miklós vm. főorvos, Széman Endre, Farkas Zoltán és dr. Mihalik Dezső vm. t. főügyész.

Kiegészítve Rozsnyóra; Hevessy Bertalan, Tornalján: Szent-Iványi Árpád, Feleden: dr. Gömör Olivér és Nagyrőczén: dr. Mihalik Ábris.

A tanítói nyugdíjügyi vegyes bizottság elnöke a kir. tanfelügyelő, hivatalból tagja a várm. főorvos, kiküldött tagok: Láncey Kálmán kir. pénzügyigazgató és dr. Mihalik Dezső várm. t. főügyész.

Feltételes szabadságra bocsátó felügyelő-bizottságba kijelöltetett: Bihary István kir. tanfelügyelő és dr. Mihalik Dezső várm. t. főügyész.

Napirend előtt

az alispán az új rekvirálás menetéről tett jelentést, amely minden lényegesebb panasz nélkül folyik s eddig 40 *waggon* gabonaneműt eredményezett.

Ezután a tárgysorozatra került a sor.

Dr. Söldos Béla várm. főjegyző több alispáni ügyet referált s

az állategészségügy

december havi állapotáról szóló főállatorvosi jelentést ismertette. *Az állapot kielégítő.* Ragadós száj- és körömfájás 16, sertésvész 11 esetben a megyében.

Ezután a **pénzügyigazgató jelentése** következett s eszerint az adók befizetése rendszeren folyik.

Dr. Meskó Miklós várm. főorvos terjesztette elő jelentését, mely szerint

a közegészségügy

állapota december hóban a hevenyfertőző megbetegedések apadása folytán *kedvezőbb volt.* — Összesen 157 eset volt 3 halálzással.

A kanyaró uralkodott legerősebben, 109 megbetegedés volt Deresken és Rimaszombatban igen enyhe lefolyással. — Koháryházán több vörheny eset volt.

Ezután a közegészségügyi szolgálat terén beállott változásokat ismertette.

A tanfelügyelői jelentés

a következőket tartalmazza:

„A dobsinai ág. hitv. ev. egyházközség 2000 koronát ajándékozott az ottani állami elemi iskola szegény tanulóinak felruházására. Ezen jótékonykezélt adományért a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur köszönetét fejezte ki az adományozónak.

Ugyiszintén köszönetét fejezte ki özv. Káposztás Józsefné szül. Zeheri Julia rimaszombati lakosnak, a rimaszombati állami elemi leányiskola szegénysorsu és jó előmenetelt tanúsító tanulóinak segélyezésére tett 200 koronás alapítványáért az alapító levél jóváhagyása mellett.

Vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelkezésnek megfelelően utasítottam a vármegye valamennyi állami, községi, társulati és izraelita elemi iskolák vezetőit, hogy a koronázás napján az iskolák növendékeit gyűjtsék össze s a koronázási istentisztelet meghallgatása végett a templomba vezessék, majd pedig a legközelebbi tanítási napon méltassák és a tanulókkal értesítsék meg a koronázás jelentőségét és fontoságát.

Jelenti továbbá, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter ur az állami, valamint az államsegélyt élvező községi és felekezeti elemi iskolai tanítók és óvónők háborus segélyét ki-

utalta, továbbá elrendelte, hogy a háboru okozta tanítóhiány miatt egyes elemi iskoláknál alkalmazott helyettes tanítók kimutatását terjesszem fel, hogy annak alapján a h. elemi iskolai tanítók részére is utalhasson ki háboru segélyt.

Ugyancsak a tanítóknak hadbavonulása folytán szükségessé vált h. tanítói teendők ellátására a következő iskolákhoz osztott be állami tanítókat szolgálattételre:

A vigtelkei ref. iskolához Magi Vilma.

A vágói községi iskolához Tischner Mária.

A darryai ref. iskolához Sándor Erzsébet.

A sajórecskai ref. iskolához Nagy Vilma és a jénei ref. iskolához Vas Katalin okleveles elemi iskolai tanítókat, akiket egyuttal az áll. elemi iskolai tanítókká is kinevezett s így ezáltal a fenti iskolák növendékei, az iskolát fenntartó egyházhoz csakéi anyagi megterhelésén részesülnek oktatásban.

A Rimánurány-salgótarjáni vasmű r. társ. Botár Vera okleveles elemi iskolai tanítónőt nevezte ki rendes társulati elemi iskolai tanítónővé, szolgálattételre a líkéri árvaházba osztotta be.

Kárász Izabella gömörpéterfalai községi elemi iskolai tanítónő a várgedei róm. kath. elemi iskolához választatott meg rendes tanítónővé.

Járvány miatt bezárattak a rimaszombati áll. polgári és elemi iskolák, a járvány megszűntével pedig a gömörpási ev. elemi iskola újból megnyílt.

Majd *Máriássy* László árvaszéki elnök számolt be

az árvaszék helyzetéről.

Megemlékezett azon nehéz helyzetről, mely a kevés tisztviselővel rendelkező árvaszék van s ezzel kapcsolatban a bizottság elismerését fejezte ki *Lengyel* Iván h. árvaszéki elnök és *Máriássy* István árvaszéki ülnök tevékenysége felett.

Az árvaszék gondozásában van 15445 kiskoru, 456 elhagyatott, 638 gondnokolt, összesen tehát 16083 egyén.

Az árvaszék a hadikölcsönökre gyámpénztári alapjaiból 1.666,400 korona, a gyámoltak pénzéből 1.418,100 korona értékű jegyzéseket tett.

A hadiárvák létszáma sajnálatosan nő. A múlt év október hó 1 ig hősi halált halt 389 apa, kik után 791 kiskoru árva maradt, 134 apa eleste nem bizonyos, ezek után 302 kiskoru árva van.

Az ülés után a felebvezési választmány tartotta meg első gyűlését a főispán elnöklete alatt.

Uj korszak küszöbén.*

A fél világot sarkaiból kiforgató nagy katalizma: a világháboru rendkívüli teljesítmények elé állította a hadviselő nemzeteket.

A vér és anyagi áldozat oly nagy arányu mérvet öltött, amely a békés idők boldog emberiségének fogalmi körét messze tulszárnyalta.

Ezer kilométeres frontokon folyik a gigászi küzdelem, az élet-halál harc, amely rendkívüli emberfeletti követel ugy hős katonáinktól, mint országunk népétől.

A háborus idők csodákat mivelnek. Messze a családi othontól, az édes honi földtől, a halál zord mezőin együtt küzd már a fiu és édes apja.

Egyiknek most dereng még csak élete hajnala, a másíknak bús orezájára a terhes gondok ekéje mély barázdákat szántott és beüz tözte fürteit. Oda vannak a munkás kezek, eke-szarva helyett fegyvert szorongatnak.

Idehaza egy új világ támadt, amelynek varázslatos ereje megacélozta a gyenge női és gyermek karokat s erőt öntött a sirjuk felé közeledő aggok elpetyhűdt, enervált izmaiba is.

Ezek a vértelen harcok, a munka hősei.

Mindenki küzd és lázasan dolgozik a közös nagy cél: a végső diadal kivívására. A diadal templomának köveit millió kéz hordja össze, hogy abban az apáink és fiaink vérével megszentelt békének oltárt emeljenek.

Az ádáz, hosszú harcok vérzivatarja még tombol, a leáldozó nap még vértengerben túrdik: a gyász és szenvedés fekete felhői borítják még a haragvó égboltozatot, az áldásos békeremény

sugarai azonban már ostromolni kezdik a végpusztulásnak gyászos birodalmát, az emberi gyarlóságnak és engesztelhetetlennek látszó gyűlölet vérről áztatott kapuit.

A végső erőifejtésből, a nemzet gigászi küzdelemből mindenki derekasan kiveszi a maga részét.

A nemesen küzdők dicső táborában nem utolsó hely jut a községi közigazgatás hangyaszorgalmu munkásainak, akik megfogyatkozott erővel az emberfelettinél is emberfeletti munkát végeztek és végeznek ebben a történelmi nagy időkben s akik fegyverrel és tollal egyaránt küzdenek és erejük végső megfeszítésével szolgálják a haza szent ügyét.

A háborus idők megmutatták és beigazolták, hogy a nemzet gerinczét, zömét, a kis fehérre meszelt házakból álló faluk népe alkotja; ezek adják a legtöbb harczost a hazának; a falvakban van a nemzet kincsesháza: éléskamrája s a faluk népe adja a legtöbb hadiszolgáltatást, a hadviselés legfőbb eszközeit, az élelemtől kezdve a vándoruttra kelt bus harangokig.

Az államigazgatásnak ezer szála a falvakban futnak össze, ezeknek végrehajtó szervei a községi közigazgatásnak mindenkor és mindenhol mellőzött, jobb sorsra érdemes szerencsétlen páriái, akiket már annyi méltánytalanság ért, hogy azt ki sem lehet mondani.

A községi közigazgatásnak hangyaszorgalmu munkásai az államigazgatásnak legfőbb szervei. Erről tanubizonyságot tettek a háborus idők, a melyek megmutatták, hogy milyen erő rejlik az állam és nemzet mindeneseinek ezen mind ezideig félreismert nagy testületében.

És hol van a méltánylás, az elismerés!?

Ebben a történelmi nagy időkben azonban ne nyíljon ajkunk panaszra.

Türelemmel és megadással viseljük továbbra is sorsunknak mostohaságát.

Most csak a közös szent czél hűséges és hazafias szolgálatának boldogító tudata hassa át sziveinket és ez acélozza meg emberfeletti munkánkban megfeszített idegeinket.

Most csak ez a szent jelszó lebegjen mindig lelki szemeink előtt:

„A haza mindenekelőtt!”

Ha majd elül a harci zaj s a világháboru vérzivatarának gyászos felhői elvonulnak; ha majd a hősök sirján fű sarjad és virág fakad s a romok felett új élet kél: akkor ujra megkezdődik a nagy alkotó munka.

Igaz ügyünknek diadalra kell jutnia!

Reméljük és hisszük, hogy Isten kegyelméből a gigászi küzdelemből hazánknak győztesként kell kikerülnie s ekkor a megpróbáltatásoknak keresztüztüében megerősödött és megújodott ezer éves hazánkra és annak népeire — Szent István koronájával most megkoronázott fiatal felséges királyának jogara alatt — egy szebb és boldogabb korszaknak hajnala hasad.

És akkor el kell következnie a mi időnknek is!

Bodnár Zoltán.

Podgyászvizsgálat a pályaudvarokon.

Minden kommentár nélkül — az ellenőrző hatósági közegeknek ebben az irányban kifejtett nehéz működését távolról sem bírálva és csupán a nagy közönségnek érdekeit tartva szem előtt, helyénvalónak tartom, hogy az uti-és kézi-podgyász szállításának hatósági ellenőrzéséről szóló 3861—1916. M. E. számú miniszteri, illetve annak alapján az „Országos Közélelmezési Hivatal” által 3692. sz. alatt kiadott rendeletet röviden ismertessem, mert hiszen ezen rendelet a közönséggel csak a „Budapesti Közlöny”-ben közöltettek, mi sem természetesebb tehát, hogy ebben az irányban teljesen tájékozatlan.

Gazdasági terményeknek, lisztneműeknek és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékeknek (pl. cukor) vasuton podgyásként való szállítása nincs megengedve. Ellenőrzés céljából a podgyászdarabok egyes kijelölt állomásokon — mint pl. Rimaszombat a feladás előtt hatóságilag megvizsgálatnak.

Megvizsgálandó az utipodgyász, — tehát az, melyet a vasuti mátha pénztárnál podgyásként fel akarunk adni, — abban az esetben, ha az:

1. az ország területén kívül eső valamely állomásra;

2. az ország területén lévő és alább taxative felsorolt valamely állomásra adatik fel.

Ebben a két esetben van helye a vizsgálatnak. Minden más esetben a vizsgálat szükségtelen, a fent idézett rendeletekben előírva nincs és nem más az utazó közönség indokolatlan zaklatásánál.

A kézi podgyászok vizsgálata, — tehát azoknak a kisebb podgyász daraboknak, melyeket az utazó közönség a vasuti kocsi magával bevisz — ezen rendelet értelmében a vasuti kocsiszakaszokban foganatosítandó és — per analógiám — szinte csak akkor, ha az utas az ország határán tulra vagy e czikk végén felsorolt valamely állomásra utazik. Kézipodgyászt tehát a pályaudvarokon vizsgálni nem kell.

A podgyászvizsgálatra vonatkozó rendeletnek intenciója kétségtelenül nem más, mint hogy az élelmi czikkeknek az országból való kicsempészését megakadályozza.

Világosan látszik ez különben abból is, hogy azon állomások, amelyekre a feladott podgyászdarabok megvizsgálása elő van írva, a határállomások vagy az ország határának közelében fekvő valamely állomás. Annak azonban, hogy pl. valaki 10 darab tojást ne vihessen el Jánosiba, vagy 5 kgr. lisztet ne hozhasson el onnan Rimaszombatba, — különösen amikor a hatósági liszt késik, — nincs semmi értelme, azt az „Országos Közélelmezési Hivatal” rendelet nem czélozza és nem is tiltja. Természetesen, az ellenőrző hatóságnak meg van a joga ahhoz, hogy gyanut keltő uti-és kézi podgyászdarabokat vagy amelyeknek a külseje is elárulja már az igazolvány kényszer alá tartozó tárgy tartalmát, megvizsgálhasson. Ez a rendőrség discretionális joga, melylyel a mostani körülmények között fokozottabb mértékben kénytelen élni, mint máskor.

Az ország területén lévő azon állomások, amelyekre feladott podgyászdarabokat vizsgálni kell, a következők:

Ágfalva, Alibunár, Alsólendva, Alsólövő, Alsópéterfalva, Alsópulya, Alsóvisó, Antalfalva, Apatin-gyártelep, Aranyos-puszta, Árvaváralja, Babocsa, Bács, Bácskertes, Bácsordas, Bácsóváros, Bácsszentiván, Balf fürdő, Baranyaszent-istván, Baranyavár—Pélmonostor, Barátudvar—Féltorony, Barcs, Barcstelep, Barnabás, Bártfa, Battyánd, Bázias, Bélajabláncz, Belcsa-puszta, Bercsényifalva, Beremend, Benge, Bersencze, Bezine, Bilin, Bogdása, Bolesó, Boldogasszony, Boldogasszonyfalva, Bongóbesztercze, Borgóprund, Boróc, Borodnó, Borsá, Bucus, Bükkszállás, Bulkeszi, Búrszentmiklós, Busóc.

Csacza, Csaczaköztség, Csajta, Csáktornya, Csáva, Csekléc, Csernahévíz, Cserépalja, Cserne, Cservenka, Csontos, Csorbadomb, Csurgó, Csurog.

Darány, Dárda, Darufalva, Dávidháza—Kotormány, Darnye, Detreköcsütörtök, Dévény (hajóállomás), Dévénytó, Dévényujfalu, Diósvizsló, Dluhá, Doborján—Lakfalva, Domásnya—Somfa, Dombhát fürdő, Draskovics-major, Drávacsépegy, Drávafok, Drávapalkonya, Drávaszabolcs, Drávasztára—Zaláta, Drávatszászi, Drugettháza, Dúravapuszta, Dulóujfalu.

Egbell, Elzaszállás, Erdőesokonya.

Fehértemplom, Fenyvessoros, Fenyvesvölgy, Felsőborgó, Felsőcsabény, Felsőerzsébetpuszta, Felsőlászló, Felsőlendva—Mátyásdomb, Felsőlövő, Felsőőr, Felsőpulya, Felsőszernye, Felsővisó, Ferenczhalom, Fiume, Földes.

Gálos, Gázlós, Góla, Göresöny, Görgeteg, Gombos, Gyavafalva, Gyékényes, Gyöngyösapáti, Gyűd, Gyűd-Szöllőkalja.

Hajós, Harka Kópháza, Harkányfürdő, Hátarujfalu, Hegyeshalom, Hegyeshely, Hencse-Hedrehely, Herkulestúrdó, Hertnek, Héthárs, Hódság, Hódság-Kálvária, Holics, Homokbálványos, Homokos-Deliblad, Homokszentgyörgy, Horóc.

Isbugyaradvány.

Jókút.

Kadarkút, Kakonya, Kálmáncse, Karasjeszenő, Karásznó, Károlyszállás, Kastélyosdombó, Keménygadány-Keresztespuszta, Keresztényfalu, Szepesbela, Kémes, Kevele, Kevevára, Királymajor, Kisberezna, Kisdobos, Kiscsány Oszró, Kisgombos, Kisilva, Kisilvales, Kisszabadka, Kisszolyva, Kistapolca, Kiszuczaujhely, Kiszács, Kolossó, Kopcsány, Kópháza-Balf, Koskócs, Kosvány, Kotor-Alsódomboru, Kovácsbida, Körmend,

* Szerző engedélyével a „Közigazgatási Közlöny” folyó 1. számából vesszük át. Szerk.

Körtvélypatak, Kőrösmező, Kőszeg, Kőszeg-sörgyár, Középrigocsz, Krasznahorka, Kristófalva, Krivá, Kotárd.

Lábod, Lajtakáta, Lajtaszentmiklós, Lajtaujfalu, Lakompak, Lamács, Laskatalu, Leánykút, Ledniczróna, Légrád, Lenti, Leordino, Lépesfalva-Somfalva, Levél, Levenye, Ligetes, Ljeszek, Lövő, Lupotény, Lublófürdő, Lukácsháza.

Magura, Magyarboly, Magyarfalu czukorgyár, Magyarasszavicz, Magyarszentiván Gusztávműve, Major, Majszin, Malaczká, Malomrét, Márczfalva-Fraknónádasd, Márfa, Medzibogyó, Mehádia, Mezőlaborcz, Miklóshalma, Miksavár, Morvaszentjános, Mosonmagyaróvár, Mosonszentandrás, Murakeresztur, Murakirály Perlak, Muraszerdahely, Muraszombat, Musznyavaslak.

Nemescsó, Nagyberezna, Nagycsákány, Nagycsány, Nagycsenk, Nagycsenk Hidvég, Nagycseng, Nagyarsány, Nagyilva alsó és felső állomás, Nagylévárd, Nagymagastalu, Nagymárton, Nagyőr, Nagypöre Ludad, Nagyszentmihály, Németlád-Gyöngyöspuszta, Németujfalu-Szentmihályfa-puszta, Nemsó, Nezsider, Nezsider Alsóváros, Németujvár, Nizsna.

Ócsád, Ócsárd-Vaskapu, Ófutek, Ókér, Óhorág Kárászpuszta, Oláhszentgyörgy, Óradna, Orbánfalva, Orló, Oroszvár, Orsova, Ószikó, Óribodos, Óriszentpéter, Órvényes.

Palánka, Pancsova, Pancsova Józsefváros, Pándorfalu, Parasztdubova, Parrag, Pellérd-Keszű, Petárda, Péterhegy-Tótkeresztur, Petre, Petrócz-Dunagálos, Petrova, Pinkatő, Pinkamindszent, Pinkaóvár, Piros, Podbjel, Podolin, Pomogy, Poroszká, Porrog-Szentkirály, Pozsony, Pozsonyligetfalu, Pozsonyszőlős, Pozsonyujváros, Pusztamező.

Rácsboj, Rabó, Rajka, Rátót, Rédcis, Részfalu-Siklósd, Réthely, Révaujfalva, Révkörtvélyespuszta, Rohonc, Rónádfa-Magyarmecske, Rödöny, Rótfalva-Rendek.

Sal, Sámód, Sándorfalva, Sasvár, Savanyukút, Séllye, Siklós, Somogyszob, Somogyszentimre, Somogytarnóca, Sopron, Sopronkeresztur, Sopronkertes, Sopronkövesd, Sopronnyék-Harácsony, Sopronszentmárton, Sóslak, Stomfa-Mászt, Strém, Sumony, Szakolca, Szaniszlófalva, Szava, Szárazvám, Szedmerőcz, Székelyfalva-Büszentgyörgy, Szentfűlöp, Szenicze, Szentá, Szentgottárd, Szentjózsef, Szentlőrincz, Szepesbela Barlangliget, Szépliget, Szigetvár, Sziklaszoros, Szilágyi, Szina, Szend, Szuháhora, Szulok.

Takcsány, Tarcsafürdő, Teklafalu, Terebes-ferpatak, Terehegy, Temerin, Tiszaborkút, Tisztaistvánfalva, Tiszaköz, Tomori, Torontál vásárhely, Torontálalmás, Trencsénmakó, Trencsénrákó, Trsztena, Turdosin, Turzófalva, Tűzhegy.

Ujpalánka, Ujvidék, Ujverbász, Uzsok.

Vajszló, Vajszló téglagyár, Valla, Vaskapu, Vasvörösvár, Védény, Veperd Kobold, Veperd, Versecz, Villány, Visóbisztra, Visóvölgy, Vizvár, Vitézi-puszta, Vocsi telep, Volócz, Vöröshid, Vulkapodrány.

Zádor, Zákány, Zanka, Zombor, Zohor, Zurány, Zsablya.

Az „Országos Közélelmezési Hivatal” a fenti állomásokban beállott változtatásokat a „Budapesti Közlöny”-ben esetről esetre közölni fogja.
Dr. K. Z.

Fórum.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

— Pardon.

— Bocsánat.

Az a bizonyos incidens ugyan még tegnapelőtt történt és ezt a fenti pardont is akkor illett volna elrebegnem, de szolgáljon mentességemül, hogy: egyrészt rajongója vagyok a magyar klasszikusoknak és ennek folytán, ha koppanok, akkor elhallgatok, másrészt pedig csak ma tudtam meg, hogy a koppanásban a partnerem Ön volt.

Ön panaszkodott egy közös ismerősünknek, hogy tegnapelőtt a piacon, az ideális esti sötétségben elismerésreméltó elánnal Önnek ment egy rejtelmes idegen és azóta még a hadikosztot sem tudja elviselni.

A rejtelmes idegen én voltam. Mivel pedig a karambol nagyrészt az én gondatlanságomon mulott, ezennel bocsánatot kérek.

A sötétségről ugyan nem tehetek, de ugyebár, ha már az Uristen sötétséget adott, azért adott

hozzá észt is, hogy az ember ilyenkor a szemét meressze előre, a karját emelje vízszintesre és ujjával zongorázzék körül a levegőben, ha az élete kedves.

És én, én szerencsétlen, elmulasztottam mind ezt megtenni. Én szerencsétlen megláttam néhány emeleti lakosztályt, amelynek ablakai kivétel nélkül káprázatos villanyfényt lövelltek és ez olyan rendkívüli hatással volt reám, hogy minden óvintézkedésről megfeledkezve, gondolkozóba estem. Felesleges ugyan, de már ezt is elárulom: azon töprengtem, nem lehetne-e korlátozni a magánlakások ilyen pazar kivilágítását, hogy legalább minden sarokra jusson egy égő lámpa idekint.

És ekkor szórakozottságomban történt a sajnálatos eset. Mea maxima culpa. Így jár az ember, ha ahelyett, hogy a saját és felebarátai testi épségére vigyázna, haszontalan dolgozon jár az esze.
Egy sötét alak.

Hirek és vegyesek.

Napló foszlány.

„Néha egy lengyel asszony erősen meleg szeme siklik el mellettem az utcán s magával hoz egy csupa érző nép lelkéből egy darabot, néha gyorsbeszédű lengyel leány simul a zöldes uniformishoz, amely mellett úgy kiabál a kék szem, mint az apró türkisz fénye a régi zöld mentéken...

Néha egy harangalaku szürkés kabát ring el az utcán, vastag prém öleli át a széleit s azt hinné az ember, hogy egy idegen nép egyszerű talán egy holdtalan éjszakán gondtalan mosolylyal belecseppent Gömör szívébe s ma ott él, ott érzi jól magát az embereivel, álmaival, bűneivel és szerelmeivel együtt...

Eleinte úgy néztük őket, mint a csacska szemű, bámolni szerető gyermekek a látogatóba jött prémes bundás idegent, később azonban a gyermek is megszokja, hogy az idegen minden nap az asztalhoz ül s hogy a prémeskabát az előszoba falához otthonosan hozzásimul...

Eleinte féltünk, hogy a kisvárosias vendéglőinkből kihal a gömőri mulatozás és siralmas lengyel áriák melegítik majd meg az éjszakát, féltünk, hogy az édesszagu cukrászdánk apró asztalai idegenek lesznek a mi lányaink ritka fagyaltózáshoz és beleszeretnek majd a romantika ezen háborus lovagjaiba.

Ma már megszoktuk és megszoktam. — És este ha lefekszem, megüti lelkemnek egy burját az az érzés, hogy messziről ideszakadt vándorok alszanak velem egy városban, hogy emberek, akiknek otthonuk van, akik épen úgy szeretik az otthonukat mint én, akik épen úgy becézik szemekkel a kedvenc képeket mint én, épen úgy szeretnek elringatózni egy asszonykéz zongorajátékán mint én, egy szá gyertya világánál néznek bele a hónapos szoba levegőjébe és buta közönnnyel néznek az ágy felett egy sárguló fényképet, amely valamely tisztességes régi rimaszombati iparocsalád egyik őst ábrázolja hegyesre kint bajusszal...

És eszembe jutnak a kis romantikáik, amiket elhullatnak ebben a szemetes városban.

Eszembe jut, hogy volt köztük egy könnyűjárású, finom vonalú fiú — grófnak hitte a képzeletünk, romantikus nevekkel nevezték egymás között a lányaink, akinek a szeme élénken táncolt a mindennapi rimaszombati milliőben s akinek kezében oly könnyen állt a dáka a Hungária asztalánál, mint talán egyik ősenek kezében a vékony, asszonyért vért kívánó penge...

Hogy eljött egyszer egy asszony — grófnak látta a képzeletünk és kisült, hogy néha nem csal meg ez a szeszélyes jószág... hogy egy hétköznap délelőtt az anyakönyvvezető elé állottak, lejöttek, azután az asszony hazament a szürke hónapos szoba sovány világába, a férfi pedig az unalmas kávéház tükörelablakai mögé.

Hogy róluk sokat beszélünk, velük sokat tördöttünk és egyszer csak észre vettük, hogy nincsenek már itt és nyugtalan képzeletem fáradtan keresi őket: vajjon hazaértek-e lengyel otthonukba, hol biztosan fehérsozlopos kastély vár reájuk, talán duruzsoló kandalló melegíti fel őket, hosszú fehér ágár ásit bele az esti hallgatásukba és egy öreg, csendes lépésű inas szüri le az aransárgán vibráló teát...

Vajjon megtalálták-e azt az otthont, amely az övék, a lelküké, álmuké és a szerelmükhez szabott vagy tovább mentek s egy új hónapos szoba idegenszerűségeit kell beleplántálni a meleg ágyazású lengyel lelkükbe?...

Ki tudja?!...

Sok Krudyt kellene olvasnom, fiatalabbnak kellene lennem, hogy tovább keressem azt az emberpárt, amely egy a sok közül és amelyre gondolni kell néha téli, havas este...

Főleg akkor, ha az ember mögött ül egy mult s abban elszórva szerepel sok vágy... hónaposszoba... szerelem... romantika és más szépségek és csacsiságok.”
Glin.

Személyi hírek. Kubinyi Géza főispán fontos közlelmezési kérdések megtárgyalása végett e hó 10 én Budapestre utazott.

Rákóczy István Nógrádvárm. II. főjegyzője, a vármegyénk területére kirendelt élelmezési felügyelő e hó 11 én, csütörtökön Rimaszombatban tartózkodott s innen a rekvirálás ellenőrzése végett tovább utazott.

Mähler Emil m. kir. állami munkásbiztosító hivatal főszámtanácsosa t. hó 10 én városunkban tartózkodott s itt a kerületi munkásbiztosító pénztárnál számadás-vizsgálatokat végzett.

Uj kamarás. A király csikszentkirályi és krasznahorkai Andrássy Manó gróf 5. honvédhuszárezredbeli tart. hadnagynak a cs. és kir. kamarási méltóságot adományozta.

Kinevezés. Bartha István gazdasági felügyelő — mint a hivatalos lapban e héten olvastuk — a gazdasági főfelügyelői címet és jelleget kapta. Az új főfelügyelő, ki társadalmi és közéletünknek egyik valóban rokonszenves tagja, mint kiváló szakférfi a gazdasági téren értékes egyéniség, s a mai nehéz viszonyok között szakügyekben nagy tevékenységet fejt ki, úgy hogy felettes hatósága teljes elismeréssel emlékezett meg buzgó és dicséretes működéséről.

Előléptetés. Mihályfalvi Forgón Lajos dr. m. kir. posta- és táviratnagysos, főgimnáziumunk volt jeles növendéke és lapunk kiváló munkatársa — mint a hivatalos Lapból értesülünk — magasabb fizetési osztályba lépett elő, mihez őszintén gratulálunk!

Eljegyzés. Tomory Elemér rozsnói gyógyszerész, Tomory Géza ny. főszolgabíró fia eljegyezte Halász Erzsikét Jászberényből.

Iskolai ünnepélyek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében a „koronázási emlékünnepelet” a rimaszombati áll. elemi fiú és leányiskolákban január hó 10 én — mint az újév első tanítási óráján, tartották meg. A fiúiskolában Törköly József igazgató tartott a koronázás történelmi jelentőségéről szép alkalmi beszédet, Pethő László és Lusztig László IV. o. tanulók pedig szavaltak. A leányiskolában Matócsy Pál igazgató volt az alkalmi szónok, ki ékes szavakkal magyarázta meg a koronázási ünnepélynek fényes lefolyását.

„Forgács.” Nem akarom a jövő hétre eltenni ezt a köztisztasági témám, tehát itt kesergem el, hogy a Koháry-utczában ezen a héten nem járt a szemetes kocsi. Egyesek ugyan örültek ennek, mert — ugymond — legalább nem kell a muszka kocsis gorombaságait, melyeket precíz magyarsággal tud előadni, végighallgatni, én azonban bosszankodva konstátálom ezt a heti eseményt.
Glin.

Madarász Viktor halála. A magyar festők seniorja: Madarász Viktor, az európai híró festőművész folyó hó 10 én Budapestben 87 éves korában elhunyt. — Vármegyénkben: Csetneken született 1830 ban s iskolai tanulmányait Iglón, Pécsen és Pozsonyban végezte. 1851 ben a bécsi festészeti akadémiára iratkozott be, majd Waldmüller tanítványa lett. — 1856 ban Párisban telepedett le és itt magyar történelmi tárgyú képeket festett. Mint történelmi festő kiváló nevet szerzett és különös érdeme volt, hogy a magyar történelmi festészetet európai magaslatra emelte. Az 1856 ban készült első műve: „A bujdosó álma” méltó feltűnést keltett. A magyar művészvilág a nyolczvanadik születésnap alkalmából lelkes és meleg szeretettel ünnepelte az érdemes művészt, kit vármegyénkhez rokoni kötelek fűztek, amennyiben többek közt Madarász Pál pénzügyi tanácsosnak unokatestvére volt.

Halálozás. Rozsnyón mély részvételt keltett széles körökben egy tisztos urnó: özv. *Kalmár Imréné* szül. Horváth Irma folyó hó 5-én 63 éves korában rövid szenvedés után bekövetkezett elhunyt. Halálát nővére: *Pósch Gyuláné*, továbbá több testvére s előkelő, nagy rokonság gyászolja. Folyó hó 7-én temették el nagy részvét mellett Rozsnyón.

Litkey József szikárosi ref. lelkész életének 30-ik, boldog házasságának 4-ik évében Tornalján, a szülei hajlékban folyó év január hó 1-én hosszas szenvedés után örök álmra hunyta le szemeit. A boldogultnak hült tetemei január hó 3-ikán helyezték örök nyugalomra a tornaljai sírkertben. A korán elhunyt lelkész mint káplán, helyben is hosszú ideig működött és közszeretettnek örvendett.

Hősi halál. Az ágostonlakai állami isk. tantestülete mély fájdalommal tudatja, hogy *Lipták Aladár* állami tanító a besztercebányai 16-ik honvédegyalozezred tartalékos hadnagya, december hó 23-ikán fejlövés következtében, édes hazánk védelmében, a román harctéren hősi halált halt. Hült tetemét bajtársai 25-én helyezték örök nyugalomra.

Jubiláló gömői lap. A „Rozsnyói Híradó” című Rozsnyón megjelenő hetilap az ezidei első számával negyvenedik évfolyamába lépett. Négy évtized egy vidéki lap életében nagy dolog, négy évtized alatt sok kultúra tapadt a vidéki újságíráshoz. A „Rozsnyói Híradó” mint komoly hang, nyugodt irányzatú hetilap a gömői sajtótermékek elitje között volt mindig s most csendes, de az érdek során impozáns ünneplése alkalmából szívesen üdvözöljük.

Lelkész beiktatás Cserencsényben. Csetneki *Gyürky* Pál főesperes és *Hüvössy* Lajos lelkész beiktatták a cserencsényi, bakostöréki és orlajtöréki testvéregyházak lelkészi hivatalába *Reken* János zólyomi esperességi segédlelkészt, kit négy jelölt közül egyhangú bizalommal választottak hívei lelkészükknek. *Reken* János lelkészről mindazok, kik ismerik, a legrokonszenvesebben nyilatkoznak és mi örömmel üdvözöljük őt új állomáshelyén, hol egyházának és hazánknak fölülte hasznos munkálkodást lesz módjában kifejtieni.

„Pro Transsylvania” est Rimaszombatban. Rimaszombat város társadalmának, amely az utóbbi hónapokban a művelzetek bőjtjét élte, kellemes meglepetést tervez egy műkedvelő gárda, a jövő hó folyamán, amikor egy nagyszabású és művészi színvonalon álló estély rendezését eszközli. Az est az „Apolló Színház” ban fog lefolyni, a dátumot és a szereplő személyek nevét ma még titokban tartja a rendezőség, mely a *Lukács* Margitka kipróbált leánygárdáján kívül *Gál* Istvánból és *Mesko* Barnábot áll. Az est a legelső magyar asszony védnöksége alatt álló s Erdélyt reorganizálni kívánó mozgalom gömői eredményét akarja szebbé tenni s programjában nem egy meglepetést tartogat. Annyit elárulhatunk, hogy egy a nagyvárosi társaságok estélyein páratlan sikert aratott szám készül rimaszombati bemutatásra, a múlt évben Bécsben s azt megelőzőleg Londonban bemutatott és az elmúlt tavasz az Országos Kaszinó egyik estélyén remekül sikerült régi miniatűrököt kopirozza le a rimaszombati műkedvelői gárda, ha szerényebb és technikailag nem a legkiforrottabb keretek között is, de mindenesetre műizléssel és a művészeti szépségek teljes reprodukálásával. A többi számról legközelebb részletes tudósítást közlünk.

Katonai kitüntetések. A katonai érdemkereszt 3-ik osztályát kapta vitéz magartartásáért *Walter* Ferencz 80. gy. ezredbeli tart. főhadnagy, arany signum laudisszal lett kitüntetve *Butoschek* Károly 80. gy. e-beli százados, ezüst signum laudist kapott *Benacsfy* Károly 25. gy. e-beli hadnagy, *Pogány* Sándor és *Miklász* István 25. gy. e-beli tart. hadnagyok. Signum laudist kapott *Weinbub* 80. gy. e-beli tart. hadnagy.

Katonai kinevezések. Hadnagygyá lett kinevezve 1916. január 1-ei ranggal *Lőfy* Gyula zászlós a 16. honvédegyalozezrednél, 1916. augusztus 1-ei ranggal pedig *Turi* Emil zászlós ugyanott. Népfőlkelő hadnagy lett dr. *Szabó* József zászlós a 16. népf. par. nyilvántartásában.

„A falu jegyzője” címmel lapunk 52. számában egy nagy gonddal, meleg szeretettel és igazán hivatott tollal írott cikk jelent meg, melyet a „Közigazgatási közlöny” című elterjedt és széles körökben kedvelt lap következő kommentárral vett át: „Örömmel bocsátjuk a cikket olvasóink rendelkezésére, mint jóleső jelét annak, hogy mindég akadnak nálunk is lapok, melyek a jegyzői kar teljesítményét nem ellenszenvvel, hanem tárgyilagos szemüvegen keresztül nézik és így meglátják és megírják a való igazságot.”

Szabadságon. E héten szabadságukat itthon töltötték többek közt *Figura* György főhadnagy és dr. *Dámokos* Irnák főorvos. — dr. *Groó* Béla ezredorvos szintén családi körben — itthon tartózkodik.

Kitüntetett káplár. A vörös kereszt egyesületi nagy kórházában lélekemelő, szép ünnepek folyt le f. hó 12-én délben 12 órakor. A kórházban elhelyezett harcztéri sebesült és beteg katonák előtt ugyanis *Nechvatal* János ezredes átadta *Novák* J. 16. gyalozezredbeli káplárnak a harcztéren tanusított vitéz magartartása elismeréséül nyert nagy ezüst vitézségi érmet. Az ezredes lelkes és meleg szavak kíséretében tüzte mellére a vitéz katonának a megérdemelt kitüntetést, s a jelenvoltakra — kik között megjelent *Samarjay* Jánosné, a kórház vezető elnöknője is — mély hatást tett a szép jelenet. Az ezredes után dr. *Zehery* István tb. megyei főorvos, a kórház orvostönlőke intézett szívhez szóló szép szavakat a kitüntetett katonához, ki mélyen meghatva mondott hálás köszönetet.

Kórházi bizottság. A vármegyei kórházi bizottság f. hó 14-én *Lukács* Géza alispán elnöklésével ülést tartott, melyen több — a kórházra vonatkozó — fontos előterjesztés nyert elintézt.

Legtöbb adófizetők jegyzéke. A vármegyei legtöbb adófizető bizottsági tagok 1917. évre összeállított jegyzéke most jelent meg a Hivatalos Lapban. A névsorban első: gróf *Serényi* Béla putnoki nagybirtokos 17249 koronával, gróf *Andrássy* Géza betleri nagybirtokos 15073 kor. 23 fillérrel, *Balás* Lajos rozsnyói püspök 6282 kor. 52 fillérrel, utolsók: dr. *Bodó* Henrik vegyész mérnök Lubény 383 kor. 40 fillérrel és *Kubinyi* Bertalan várgedei földbirtokos 351 kor. 44 fillérrel. Az 1916. év végéig terjedő időre megválasztott megyebizottsági tagok megbízatása a békekötést követő 3 hónap után megtartandó megyebizottsági tagválasztásig meghosszabbított.

Magyar nyelvi tanfolyam. A helybeli 80. cs. és kir. gyalozezred kiválóan képzett orvostönlőke: dr. *Austerlitz* Vilmos népfőlkelő főorvos, ki a polgári életben Bártfán ker. munkásbiztosító pénztári gyakorló orvos volt, az itteni tisztikar részére a magyar nyelv elsajátítása végett társalgási tanfolyamot tart. A dicséretes és elismerésre méltó tervet általános tetszéssel fogadták s már meg is kezdődtek a társalgási órák.

Választmányi ülés. Az ipartestületi nyugdíj egyesület választmánya és ellenőrző bizottsága f. hó 21-én vasárnap délelőtt 11 óra kor a polgári olvasókör nagytermében ülést tart, melynek több fontos tárgyai között szerepel az 5000 koronás hadikölcsön jegyzés bejelentése és ez évi rendes közgyűlés határidejének kitűzése is.

Gyermekszínelőadás Tiszolcson. Rég nem látott nagyszámú közönség gyülekezett össze Tiszolcson f. hó 6-án este 8 órakor a városi vendéglő nagytermében, hogy az áll. iskola tantestülete által rendezett gyermekelőadást igaz lelki gyönyörrel és örömmel meghallgassa. Négy gyermekszínmű került ez alkalommal előadásra, a melyeknek mindegyike a legnagyobb fokú tetszésével találkozott a néző közönségnek. Így igen derekasan állották meg a helyüket a „Hadárvak” című alkalmi szindarab szereplői: *Láng* Málvinka, *Tóth* István, *Fazekas* Ferencz, *Gájer* Rudolf, *Fazekas* Emma, *Martinyi* Mária személyében. A tőlük telhető legjobbat nyújtották a „Jézuska postája” című színműben szereplők, főképp *Szántó* Mártha mint főangyal, *Benkó* Mária, *Dobnár* Olga, *Szántó* Ilonka, *Hill* Klára, *Pekár* Emil *Filadelfi* Gabika a többi kedves szerepeikben. Nagyon jól játszották szerepeiket az „Álom az erdőben”

színmű szereplői: *Hill* Klári, *Mesko* Jolán, *Szántó* Ilonka, *Dobnár* Magda, *Kalina* Mariska, *Filadelfi* Erzsike, *Sólya* Ilonka, *Biró* Manca. Nagyon kedvesen adták elő szerepeiket „A 12 hónap” című ünnepi játékban szereplő tanulók is, különösképpen: *Salamon* Elza, *Pekár* Emil, *Csipka* Teréz, *Hill* Klári, *Dobnár* Olga, *Pollák* Frida, *Hudecz* Samu, *Benkó* Mária, *Tóth* Bözsi, *Gájer* Juliska, *Dianiska* Dani s nagyon bájos volt a 4 kis angyalkát személyesítő: *Horváth* Ilonka, *Dobnár* Magda, *Filadelfi* Gabika és *Klein* Lili is. De nemesak erkölcsileg sikerült fényesen az előadás, a tantestület lelkes fáradozását eddig még soha el nem ért anyagi siker is koronázta, a mennyiben a bruttójövedelem 521 koronát tett ki s ebből mintegy 450 korona lesz a jótékony célra fordítható. Hálás köszönettel emlékezünk meg ez alkalommal mindazokról, a kik a jótékony oltárára készséggel tették le filléreiket, így *Petricsko* Jenő 20, *Kamm* Ede 18, *Basilides* János 10, *Pánk* Kálmán, *Hanesz* Emil, *Szántó* Sándor, *Kriska* János 6—6, *Buck* Samu, *Werner* Arthur 5—5, dr. *Prognoszy* 8, *Laber* Aladár, *Kalina* J., *Kohn* Albert 4—4, *Kengyel* János, dr. *Hruska* János 3—30—3—30, *Setina* János, *Kolbenheyer* József, *Major* József, *Werner* Alajos, *Krémusz* Ferencz, *Ambrózy*né, *Witz* Andrásné, *Szlabéj* Lajosné, *Uram* Jánosné, *Biró* Kálmáné 2—2 k-nát fizettek felül. Fogadják úgy a nevezettek, valamint a lábbadozó osztag parancsnokság azon előzékenységét, hogy a nagytermet készséggel engedte át ez alkalomra s az előjáróság azon szívességét, hogy a termet ingyen adta át e célra, — a rendezőség hálás köszönetét.

A színészekről. *Farkas* Mihály színigazgató jól szervezett társulata, melyet *Nyustya* és vidéke közönsége élénk pártfogásában részesített, befejezte ottani működését. Ugy volt, hogy a társulat *Rimaszombat*ba jön néhány hétre, azonban — állítólag a *Hungária* szálló nagy termének fűthetlensége miatt — megváltoztatta az igazgató eddigi szándékát s f. hó 9-én *Rozsnyóra* ment a társulat s ott kezdte meg működését.

A gőzfürdőről. A múlt vasárnapon panasza volt a közönségnek a helybeli gőzfürdőre, a hol nem gőzfürdőbe való hőmérsékleti viszonyok uralkodtak. A gőzkamra ugyan elég meleg volt magában, de már a medence vize hideg s a terem, az öltöző és pihenőhelyiségek is hidegek voltak, úgy hogy az ottani tartózkodás veszedelmes volt a fürdőzők egészségére. Pedig a gőzfürdő fogalma magával hozza a meleget és ott nem szabad a fűtőanyagot nagyon spórolni! Javulást is várunk.

Megölte gyermekét. *Hajnák* Juli rimabányai 18 éves nő múlt év október 22-ikén ujszülött gyermekét a szülés után mindjárt megfojtotta. F. hó 12-én *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök vezetése mellett tartott meg ez ügyben a főtárgyalás s dr. *Mészáros* István kir. főügyész helyettes vádbeszéde után *Hajnák* Julit a bíróság gyermekölés büntette miatt 6 havi börtönre ítélte jogerősen.

Nem szabad élelmiszert küldeni a kórházi betegeknek. A kereskedelemügyi miniszter utasította a postahivatalokat: figyelmeztessék a csomagok feladóit, hogy a budapesti kórházakban ápolott betegek számára ne küldjenek élelmiszert, mert a kórházakban ápolott betegeknek élelmiszert bevinni nem szabad. A kórházak az ilyen csomagok átvételét megtagadják. Minthogy a mai bizonytalan szállítási viszonyok mellett a csomagok élelmiszertartalma a visszaküldésnél a megromlás veszedelmének van kitéve, a szabályok szerint el kell adni, esetleg meg kell semmisíteni.

Papírárok emelkedése. Az általános drágaságban különösen emelkedett a papírárok ára. Eddig famentes papír 300%, félfamentes 320%, levélpapír 320%, okm. fogalmi 300%, rendes fogalmi 350%, nyomdafesték középfinom pedig 500% áremelkedést ért el. Könyvkötői munkáknál lemez (deklí) ára 280%, vászoné 450%, enyvé 350% kal emelkedett. Keményítő nem is kapható. Itatós, pecsétviasz, tonta, gummi és egyéb iroda: cikkek 300—600% al emelkedtek és örülnünk kell, ha árut még kaphatunk. Ezek az áruk ma még fennállók, ám olyanok a kilátások, hogy valószínűleg már a közel jövőben újból emelkedni fognak.

Apolló színház. A lefolyt héten ismét érdekes és vonzó műsora volt az Apolló mozgószínháznak s az érdeklődés is nagy volt, mert minden előadáson szép számú közönség gyönyörködött a sikerült felvételekben. Két napon a „Lotty Ezredesei”, szerdán pedig az „Igazi férfi” Psylander darab volt a sláger szám. — Most szombaton és vasárnap a „Gyónás szent sége” változatos műsor kíséretében kerül bemutatásra. — A koronázásról felvett mozgóképek bemutatása országsszerte nagy érdeklődés mellett indult meg s *Miskolczy Lajos*, a mozgószínház tulajdonosa már rövid idő alatt itt is bemutatja a sikerült koronázási filmet. Okos és helyes az a terve, hogy ezen filmet a vidék közönsége részére külön bemutassa. Olyan időben fogja ezen külön előadásokat tartani, hogy a vidékről jövő közönség a vonatához eljusson, vagyis az előadásokat a vonatközlekedés idejével összeegyezteti. Az előjegyzések tekintetében a vidékiek *Miskolczy Lajos* tulajdonoshoz forduljanak.

Köszönetnyilvánítás. *Szilárdy Béla* sajtószentkirályi és *Szabó László* várgedei földbirtokos uraknak halás köszönetet mond a Vörös-Kereszt kórház vezetősége a kórház részére ajándékozott 60 korona, illetve 55 korona 80 fillérről, mely összeget fenti uraknak, mint jövedelem adó felszámoló bizottság tagjainak napi és utazási díj címén állapítottak meg. — *Stech Kálmán* a Vörös-Kereszt kórháznak 80 drb szebkendőt ajándékozott. Halásan köszöni az elnökség.

Pályázat. A rimaszombati m. kir. pénz ügyigazgatóság a tornaljai adóhivatalnál üresedésbe jött pénztárnoki állásra pályázatot hirdet. Pályázati határidő két hét.

Mének beosztása. A helybeli m. kir. állami menteleposztálynál az évente előirt menbeosztás folyó hó 26-án fog megtartatni a hivatalos kiküldöttek részvétele mellett.

A szépművészeti muzeum szobor-gyűjteményei. Tíz év óta gyűjtik a szép művészeti muzeum anyagát s rendezik a bemutatásra. Az „Ujság”-ban most olvasunk hosszabb megemlékezést a gyűjteményről. *Ferenczy István* szobrász hagyatékaként megvásárolt csiasz renaissance korbelti bronzgyűjtemény még egyáltalában nem került nyilvánosságra, írja a szerző. Annak mindössze egy darabjáról, a *Leonardo de Vincinek* tulajdonított lovasszoborról esett szó a sajtóban. A *Ferenczy-gyűjtemény* bronzai a második teremmel összefüggő folyosószerű helyiségben kerülnek felállításra. A közlemény szerint a régebbi magyar szobrászat anyagának legértékesebb része *Ferenczy István* és *Isó Miklós* gyűjteménye lesz.

Magzatelhajtás büntette. *Begezi Margit* uraji lakos mult évben szerelmi viszonyának gyümölcsétől menekülni akart s ezért anyja: *Begezi Jánosné* rávette *Varga György*-nét, hogy 10 korona díj ellenében szabadítsa meg szegényétől a leányt. Ez vállalkozott is reá s október 10-én közreműködött, hogy a 7 hónapos magzat időelőtt a világra jöjjön. — A koraszülött magzatot aztán a temetőben elásták, de *Begeziné* 5 nap múlva kiásta és átadta elrejtés végett *Guzinának*, kinél a magzatot meg is találták. — Folyó hó 10-én *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnök vezetése mellett tárgyalták a három bűnös asszony ügyét, mert a *Guziné* ellen emelt vád időközben elejtetett. — A vádhatóságot *Lehotzky Márton* kir. ügyész képviselte, a leányt és anyját dr. *Teichner József* ügyvéd, *Varga György*-nét pedig dr. *Weinberger Rezső* ügyvéd védte. — A kir. törvényszék *Begezi Jánosné* és *Varga György*-nét magzat elhajtás büntette miatt 8—8 havi börtönre, *Begezi Margit*ot pedig 6 hónapi börtönre ítélte s kimondta mindhárom vádlottnál a 3 évi hivatalvesztést és politikai jogok felfüggesztését. Az ítélet jogerős.

Elítelt váltóhamisító. *Dobsinán* mult év márczius 3-án keltezett és május 21-én lejárt 172 koronás váltóra *Gyurák Jánosné* szül. *Fafrák Mária*, anélkül, hogy erre engedélyt nyert volna, ráírta a *Fafrák András* nevét. A váltóhamisító asszony folyó hó 10-én állott a helybeli kir. törvényszék előtt s magánokirat-hamisítás büntette miatt jogerősen 6 havi börtönre ítéltetett.

Közgazdaság.

Hírek a gömöri közéletmezés világából.

Háborus kihágások megtorlása. Gömör és Kishontvármegye alispánja, mint másodfoku rendőri büntető bíró, az elmúlt héten a következő s a háborus viszonyokkal összefüggő kihágási ügyekben hozott másodfoku ítéletet: *Greiner Mór*né rimaszombati lakos kifőzdéjében d. u. 5 óra után tejterméket szolgáltatott ki — 120 korona pénzbüntetés, *Polyák Ferencz* nagyrozei pékiparos zsemlye forgalomba hozataláért — 40 kor. pénzbüntetés, *Gede István* rimaszombati vendéglős kenyérjegy ellenében a meghatározott mennyiségnél többet szolgáltatott ki — 40 kor. pénzbüntetés, mert egy üveg sörért 1 korona 40 fillért számított — 40 korona pénzbüntetés, *Majkúth József* rozsnyói molnár őrlésnél a megszabottnál magasabb vámot szedett — 40 kor. pénzbüntetés, *Schiffer Józsefné* málei kereskedő petroleum maximálás árának túllépése — 2 napi elzárás és 100 korona pénzbüntetés.

Rimaszombat város rendőrkapitánya a következő ítéleteket hozta: özv. *Hoselitz Salamonné* petroleumnak forgalomból való visszatartása miatt — 140 kor. pénzbüntetés, *Neumann Chl József* háziszükségletét meghaladó petroleum felhalmozásáért — 100 korona pénzbüntetés.

Czukor kiutalás. Az alispán előterjesztésére a czukor-központ a mult héten több hatóság részére kiutalta a havi czukormennyiséget. Így Rimaszombat város 75 mázsát, Rózsnyó 35 mázsát, Nagyroze 15 mázsát kapott. — A járások közül a rozsnyói, feledi és rimaszombati 150—150 mázsa, a tornaljai 110 mázsa, a putnoki 80 mázsa és a garami 70 mázsa czukrot kap.

Ujra érkezett petroleum. E. héten megérkezett Tornaljára a december havi petroleum utolsó tartánykocsija s abból az alispán a feledi, putnoki és tornaljai járásnak, valamint Rimaszombat városnak juttatott. Rimaszombat a villanytelep üzemének fentartásához kapott 4 hordót és a pillanatnyi szükség enyhítésére 4 hordót.

A kávé ára Gömörben. Az országos közéletmezési hivatal elnöke rendeletet adott ki, melyben közölte az alispánnal, hogy a kávéárak január hó 16-tól kezdve február hó 16-ig az eddig érvényben levők maradnak Gömörben.

Szerkesztői üzenet.

V. J. G. Kisfalud. Imádságnak jó, de költői vénája gyöngye. A mostani sötét időkben bizony jó volna nagyobb világosság.

Jobb házból való 13—14 éves fiut

tanulónak

fizetés mellett azonnal felfogadok. —

Braun Jenő vaskereskedő Rimaszombat.

HUDE CZ ISTVÁN

— KÁLYHÁS. —

Lakik: Rimaszombat, Rákóczi-ut 24.

Háboru előtti legjobb minőségű

férfi és női sárczipő

olcsó árban kapható: —

FRIEDMANN ZSIGMONDNÁL

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz.

Pályázat.

A Rimaszombati Polgári Olvasókör védnöksége mellett fennálló temetkező egyesületnél a

pénzbeszedői állás

lemondás folytán megüresedett. — Az ezen állást elnyerni óhajtok kérvényeiket 1917. évi január hó 28-ig alólírott elnöknel nyujtsák be, hol a feltételek is megtudhatók.

Ezen állás február hó 1-ével elfogalándó és biztosíték letétele kívántatik.

Rimaszombat, 1917. január 10.

Id. Rábely Miklós,
egyesületi elnök.

Eladó ház.

A Szijjártó-utca 27-ik szám alatti kőház szabad kézből eladó. — Értekezni lehet:

↳ Kispást 10. szám alatt. ↳

Kiadó lakás

A Kmetty-utca 29-ik szám alatt két nagyobb lakás jutányos áron kiadó.

↳ Értekezni lehet: ugyanott. ↳

Egy majdnem új

„SUNDA”-féle CZIMBALOM

jutányos áron eladó. — CZIM: megtudható a kiadóhivatalban.

Három szobás lakás

mellék helyiségekkel azonnal kiadó.

Bővebb értesítést a kiadóhivatal mond.

Kiadó esetleg bérbeadó

Feleden a kis állomás mellett korlátlan italmérési joggal egy adómentes új ház.

↳ Értekezni lehet levélelég Schönk postamesterrel Csetneken, személyes felvilágosítást ad Hupka Bálint Feled. 4 *

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.